

Urszula Stankiewicz, Halina Karwowska, Lech Pawlata

Tykocin, woj. białostockie

Informator Archeologiczny : badania 16, 230-231

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

chaty potwierdziło wniosek, że osada otwarta rozciągała się na najwyższej grzędzie wzgórza. Udokumentowane dotąd cztery budynki mają podobne wgłębienie w całość sięgające 1 m. Dwa z nich o ścianach obudowanych drewnianą konstrukcją były prawie kwadratowe o wymiarach do 4,5 m. Pozostałe dwie chaty to duże nieobudowane ziemianki, prostokątne, o wymiarach 6 x 5 m z rozległymi ogniskami w środku.

Faza młodsza: długim wykopem przecięto płaską przestrzeń podgrodzia przylegającą do wału środkowego II, który został zbudowany w konstrukcji izbicowej, podobnie jak wał wewnętrzny III.

Szczegóły konstrukcji w postaci kilku rzędów słupów oraz belek poprzecznych zalegających między słupami uchwycono na znacznej przestrzeni wykopu. Na całej przestrzeni odsłoniętego wału uchwycono ślady przepalenia w postaci węgielków nierównomiernie porozrzucanych między zniszczonymi słupami w belkach konstrukcji wału. Po wewnętrznej stronie ilość śladów przepalenia jest większa, jakby wał zwałił się do wewnątrz. Niewielka ilość belek spadła na zewnątrz, poza szkarpę stromo przyciętą, na której posadowiono wał. Od wewnątrz przylega do wału smuga czarnej ziemi, zapewne ślad po pomocniczej konstrukcji ułatwiającej obronę i ochronę wału. Wśród konstrukcji wału odkryto dwie skorupy. Większe skupisko skorup udokumentowano w warstwie czarnej ziemi w odległości 8 m od wału. Skupisko to rozciągało się na pierwszych metrach wykopu I/82, lecz nie tworzyło zwartej zasięgu i nie można go uważać za ślad budynku mieszkalnego.

TYKOCIN
woj. białostockie

Konserwator Zabytków
Archeologicznych
w Białymstoku

Badania prowadziła mgr Urszula Stankiewicz, a uczestniczyli mgr Halina Karwowska i mgr Lech Pawlata. Finansował WKZ w Białymstoku. Siódmy i ostatni sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne /XII-XIII w./.

Kontynuowano przekop przez wał w części południowo-wschodniej. Stwierdzono istnienie konstrukcji rusztowej, zalegającej na głębokości 3-3,15 m pod ośmioma wyraźnie wyodrębnionymi warstwami. Stanowiły je na przemian warstwy żółtego, sypkiego piasku i warstwy gliny o barwie od brunatno-ceglastej do ceglastej. Na głębokości 0,65 m od powierzchni darni w szarym piasku ze znaczną domieszką gliny, fragmentami polepy i znaczną zawartością węgla drzewnych, wystąpiły szczątki drewnianych belek prawdopodobnie z konstrukcji wieńczącej wał, a zniszczonej pożarem.

Konstrukcję rusztową tworzyły drewniane legary ułożone równolegle w stosunku do biegu wału. Odległość między nimi 1,20-

1,30 m. Przestrzeń wypełniały żerdzie ułożone prostopadle do legarów. Badania ujawniły istnienie siedmiu warstw przekładki, oddzielonej warstwami żółtego piasku o miąższości 10-40 cm. Konstrukcję rusztową zabezpieczały od strony fosy wbite pionowo słupy drewniane o średnicy 0,10-0,35 m w odległości 0,46-0,50 m jeden od drugiego. Prawdopodobnie wał był obustronnie licowany kamieniami. Układ kamieni w części przylegającej do konstrukcji drewnianej zaburzony, przechodzący w partiach zewnętrznych w układ rzędowy równoległy do biegu wału. Stwierdzono dwa rzędy kamieni od strony fosy i jeden rząd od strony majdanu grodziska. Wielkość kamieni wzrasta proporcjonalnie do głębokości w ten sposób, że stopę lica wału tworzą wielkie głązy narzutowe. Konstrukcja wału zawierała kilka drobnych mało charakterystycznych fragmentów ceramiki obtaczanej, które wydobyto z drugiego poziomu przekładki. W trakcie badań odsłonięto przylegający do wału od strony majdanu obiekt użytkowy, prawdopodobnie mieszkalny o wymiarach 3,8 x 1,8 m. Obiekt ten został odsłonięty w całości. Warstwa kulturowa zawierała dużo materiału osteologicznego zwierzęcego, łuski rybie, nasiona grochu oraz znaczną ilość materiału ceramicznego. Z innych przedmiotów znalezionych w obiekcie należałoby wymienić dwa żelazne nożyki, fragment nieokreślonego przedmiotu z żelaza, igłę z rybiej ości, w spągu zaś duży fragment kamienia żarnowego oraz poroże łosia z niekompletnie zachowaną czaszką. Wstępnie, na podstawie wydobytego materiału, obiekt można datować na XII-XIII wiek.

Materiał zabytkowy i dokumentacja znajdują się w zbiorach Muzeum Okręgowego w Białymstoku.

Badania zostały zakończone.

ULUCZ
woj.krośnieńskie

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadził dr Michał Parczewski. Finansował WKZ w Krośnie oraz UW /poprzez UJ/. Drugi sezon badań. Osada wielokulturowa, głównie wczesnośredniowieczna /VI-XII w./.

Dwa wykopy o łącznej powierzchni 380 m² zlokalizowano w pobliżu krawędzi stożka napływowego oraz w głębi stożka, w części południowo-wschodniej stanowiska.

Ujawniono 12 jam osadowych /nr 11,11a,13A-13F,14-17/ i 8 dołków poszupowych. Trzy obiekty /nr 15-17/ rozkopano częściowo.

Materiał ruchomy tworzy ponad 2.600 ułamków ceramiki, 11 wyrobów kamiennych, 2 przezłiki, kilkanaście kilogramów polepy i in. Poza zespokami znaleziono kilka neoli-